

dr hab. inż. Piotr Maśloch, profesor Uczelni

Warszawa, 22.04.2020 r.

Instytut Zarządzania

Wydział Zarządzania i Dowodzenia

Akademia Sztuki Wojennej

WARSZAWA

Wydział Zarządzania P.Cz.
Sekretariat

Wpł. dn. 29.04.2020

RECENZJA

pracy doktorskiej Pani mgr Anny Kowalczyk

***pt. „Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych
województwa śląskiego w łańcuchach dostaw”***

*napisanej pod kierunkiem naukowym dr hab. inż. Joanny Nowakowskiej- Grunt, prof. PCz,
Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, promotor pomocniczy – dr hab. Blanka
Tundys, Uniwersytet Szczeciński, ss. 212.*

Formalną podstawą do sporządzenia niniejszej recenzji jest uchwała Rady Dyscypliny Naukowej *Nauki o Zarządzaniu i Jakości* Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej z dnia 25.02.2020 roku w sprawie powołania mnie na recenzenta rozprawy – pismo podpisane przez Kierownika Dyscypliny Naukowej, Pana prof. dr. hab. Felicjana Byłoka z dnia 27.02.2020 roku.

Przedmiotem recenzji, zgodnie z obowiązującymi przepisami, jest ustalenie, czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a doktorant wykazuje *ogólną wiedzę teoretyczną w danej dyscyplinie naukowej(...)* oraz *umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.*

Recenzję niniejszą przygotowano w oparciu o odniesienie się do przedmiotu badań, celów i problemów badawczych, postawionych hipotez, metodyki prowadzonych badań oraz wartości merytorycznej i formalnej rozprawy.

Część I: Analiza i ocena problematyki badawczej, celów rozprawy oraz sformułowanych hipotez

Przedstawiona do recenzji dysertacja, ze względu na poruszaną problematykę, jest rozprawą lokującą się w dyscyplinie *nauki o zarządzaniu i jakości*.

Temat pracy stanowi odpowiedź na wyzwania współczesnej, konkurencyjnej gospodarki rynkowej – odpowiada w pełni na aktualne problemy i stanowi umiejętne połączenie elementu konkurencyjności oraz logistyki (łańcucha dostaw). W tym ujęciu należy spodziewać się, że rozprawa będzie stanowić cenne źródło wiedzy praktycznej dla przedsiębiorstw produkcyjnych sektora MŚP. W opinii recenzenta Autorka rozprawy podjęła ważny, a jednocześnie wciąż wymagający pogłębionych analiz problem badawczy, którego rozwiązanie ma istotny wpływ na funkcjonowanie współczesnych przedsiębiorstw.

W odniesieniu do celu dysertacji recenzent podziela opinię Autorki, że analiza relacji zachodzących w łańcuchach dostaw MŚP jest zagadnieniem istotnym i mogącym stanowić podstawę opracowania.

Odnosząc się do celów rozprawy recenzent wyraża opinię, że są one właściwie sformułowane, dotyczą różnych aspektów podjętej problematyki. Wobec sformułowanych celów rozprawy należy poddać pod dyskusję zbyt dużą ich liczbę – określono cel główny, cel teoretyczny, aplikacyjny oraz wskazano cele cząstkowe, co może wprowadzać pewien dysonans poznawczy u czytelnika.

Autorka w swojej pracy postawiła hipotezę główną, do której weryfikacji wskazano cztery hipotezy szczegółowe. Biorąc pod uwagę zastosowane metody badawcze (badania ankietowe, case study, metody statystyczne) należy powyżej wskazany tok postępowania uznać za właściwy.

W odniesieniu do przeprowadzonej analizy literatury należy wskazać, że dokonano satysfakcjonującej selekcji dostępnych pozycji literaturowych. Zaprezentowany materiał bibliograficzny składa się z 212 pozycji literatury zarówno krajowej, jak i zagranicznej. W związku z faktem, że przedmiotem rozważań są polskie przedsiębiorstwa sektora MŚP właściwie należy ocenić proporcje w doborze literatury polskiej i zagranicznej, z przewagą tej pierwszej. Co ważne, ok. 90 % publikacji to opracowania nowe, wydane w ostatnich dziesięciu

latach (za wyjątkiem jednej pozycji z 1954 roku, którą należy potraktować jako lekturę stanowiącą fundamenty teoretyczne poruszanej problematyki), co stanowi o rzetelnym wkładzie Autorki w zgłębienie tematu oraz świadczy o jej dociekliwości badawczej.

W opinii recenzenta struktura pracy jest właściwa – rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, których warstwa tematyczna jest spójna i logiczna. Każdy rozdział podzielono na trzy podrozdziały – całość rozważań systematycznie była uzupełniana o niezbędne rysunki (21 rysunków), tabele (11 tabel), wykresy (67 wykresów). Tytuły rozdziałów i podrozdziałów zostały określone prawidłowo i stanowią odzwierciedlenie ich treści.

Na pochwałę zasługuje bardzo precyzyjne określenie zakresów badawczych dysertacji, tj. zakresu przedmiotowego, podmiotowego, przestrzennego oraz czasowego, co stanowi spełnienie obowiązującego wymogu formalnego w zakresie przygotowywania i opracowywania prac badawczych. W kwestii zakresu czasowego badań wątpliwości recenzenta budzi okres ich prowadzenia odnoszący się do lat 2014-2018 (s. 6 rozprawy) – okres czterech lat do przebadania 231 przedsiębiorstw (s. 93 rozprawy) wydaje się być zbyt długim ze względu chociażby na dynamikę zmian w turbulentnym otoczeniu.

Część II: Ocena merytoryczna rozprawy

Przedstawiona do recenzji dysertacja stanowi ciekawą analizę wskazanych problemów, świadczy o szerokim wachlarzu wiedzy Autorki w zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości oraz świadczy o umiejętności przygotowania i prowadzenia badań naukowych. Co więcej, na pochwałę zasługuje dostrzegalny w całej rozprawie upór badawczy autorki, który przejawia się zarówno w śmiałych twierdzeniach, jak i w ciekawych wnioskach i analizach. Zgodnie z przyjętymi celami badawczymi rozdziały 1-4 stanowią analizę teoretyczną wybranych problemów, od wprowadzenia do podstaw teoretycznych konkurencyjności (rozdział 1), poprzez określenie paradygmatów zarządzania łańcuchem dostaw (rozdział 2), analizę relacji w łańcuchach dostaw (rozdział 3), aż do treści rozdziału 4, w którym dokonano udanej próby przedstawienia sektora przedsiębiorstw produkcyjnych MŚP w województwie śląskim na tle kraju. Warto podkreślić, że każdy z pięciu rozdziałów merytorycznych został podzielony na trzy podrozdziały, natomiast o wartości rozprawy w głównej mierze stanowi rozdział piąty o charakterze empirycznym.

Dokonując analizy merytorycznej poszczególnych rozdziałów pracy należy skupić się na krótkiej ocenie zawartych tam treści. I tak w rozdziale pierwszym dokonano analizy podstawowych pojęć związanych z konkurencyjnością oraz wskazano, czym jest przewaga konkurencyjna i jakie są jej źródła. Z punktu widzenia poziomu opracowania (rozprawa doktorska) należałoby się zastanowić, czy zaproponowane treści merytoryczne rozdziału pierwszego nie są zbyt szczegółowymi – w opinii recenzenta stopień szczegółowości jest zbyt wysoki, co jednak z drugiej strony potwierdza wskazaną wcześniej dociekliwość badawczą Autorki.

W części drugiej wskazano na paradygmaty zarządzania łańcuchem dostaw. Zarówno struktura jak i treść niniejszego rozdziału należy ocenić bardzo pozytywnie – Autorka starała się wskazać na wszystkie, najnowsze trendy w zarządzaniu łańcuchem dostaw, co w erze globalizacji i postępującej cyfryzacji jest zadaniem niewątpliwie trudnym.

Z kolei rozdział trzeci poświęcono określeniu relacji w łańcuchu dostaw rozumianych jako czynnik konkurencyjności. Należy podkreślić, że kapitał relacyjny jest niezwykle ważnym czynnikiem determinującym działanie nowoczesnego przedsiębiorstwa. Okazuje się ponadto, że równie ważnymi są relacje pomiędzy uczestnikami łańcucha dostaw, których rozwój oparty jest o cykl życia relacji.

W rozdziale czwartym dokonano analizy porównawczej przedsiębiorstw produkcyjnych sektora MŚP w województwie śląskim na tle przedsiębiorstw kraju. Trzeba przyznać, że Autorka podjęła się karkołomnego zadania ze względu na obiektywne trudności występujące w przygotowaniu tego typu analiz (dostęp do danych, liczba podmiotów sektora MŚP). W podsumowaniu rozważań w tej części nakreślono bariery w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, co stanowi, w opinii recenzenta, ważny wkład w rozwój zarządzania przedsiębiorstwem w sektorze MŚP.

O istocie prowadzonych rozważań teoretycznych i ich weryfikacji stanowi rozdział piąty o charakterze empirycznym. Doktorantka, o czym było już wspomnianie, potwierdza swoją ciekawość badawczą, dowodzi dojrzałości naukowej. Świadczy o tym przede wszystkim szeroki dobór metod badawczych, które zostały właściwie i w pełni wykorzystane. Na uwagę zasługuje umiejętność formułowania uogólnień i wniosków końcowych, co zostało potwierdzone zaproponowanym modelem konkurencyjności w łańcuchu dostaw (s. 153-156). Rozwiązania i propozycje tu przedstawione mają charakter aplikacyjny i mogą być wykorzystane w praktyce.

Część III: Konkluzje

3.1. Wnioski Końcowe

3.1.1. Przedstawiona do recenzji rozprawa stanowi analizę ważnego i społecznie potrzebnego problemu, jakim jest określenie konkurencyjności przedsiębiorstw produkcyjnych sektora MŚP. W tym ujęciu temat dysertacji jest ciekawy, istotny i rozwojowy, wymagający dalszych, pogłębionych badań i analiz.

3.1.2. Podjęta w rozprawie tematyka jest ciekawa, wpisująca się w nurt nauk w dyscyplinie zarządzanie i jakość, stanowiąc obszar wciąż się zmieniający, rozwojowy.

3.1.3. Praca posiada liczne atuty – jest opracowaniem, w którym właściwie (a nawet zbyt szczegółowo) określono cele badawcze, postawiono i zweryfikowano hipotezy badawcze, przeprowadzono szczegółową analizę literatury oraz przeprowadzono ciekawą i zaawansowaną procedurę badań własnych.

3.1.4. Podczas prac nad rozprawą dokonano gruntownego przeglądu i analizy literatury, co z kolei stanowiło solidną podstawę teoretyczną rozważań niezbędną do gruntownego przeprowadzenia badań własnych.

3.1.5. Silną stroną recenzowanej rozprawy doktorskiej jest jej warstwa merytoryczna i badawcza, co świadczy o starannym przygotowaniu dysertacji, co było z pewnością poprzedzone szczegółowymi analizami różnych wariantów przedstawienia problemu.

3.1.6. Atutem dysertacji jest opracowanie autorskiego i nowatorskiego modelu konkurencyjności w łańcuchu dostaw z możliwością jego praktycznego wykorzystania.

3.1.7. Generalnie praca, z drobnymi wyjątkami, jest przygotowana w sposób staranny pod względem edytorskim, językowym, graficznym – wszystkie te elementy podnoszą wartość opracowania.

3.2. Rekomendacje

Rozprawa doktorska Pani mgr Anny Kowalczyk reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i wykorzystuje różne metody badawcze – jakościowe oraz ilościowe, co świadczy o bardzo dobrej znajomości zarówno problematyki pracy, jak i warsztatu badawczego przez Autorkę. Recenzowana praca stanowić może pewien wkład w rozwój *nauk o zarządzaniu i jakości*, dostarcza ciekawej wiedzy niezbędnej do zarządzania przedsiębiorstwami produkcyjnymi sektora MŚP w ujęciu konkurencyjności i logistyki (łańcucha dostaw). Autorka udowodniła swoje predyspozycje do samodzielnej pracy naukowej, krytycznej analizy i logicznego wnioskowania.

Recenzowana dysertacja doktorska jest pracą ciekawą, na wysokim poziomie ogólnym, niemniej jednak uwagi recenzenta dotyczą wątpliwości wskazanych na stronach 3 i 4 niniejszej recenzji. Dodatkowo recenzent zwraca uwagę na zakres czasowy badań – na stronie 95 wskazano lata 2014-2018, po czym w akapicie następnym opisano, że ankietowanie zostało przeprowadzone w okresie 01.02.2018 - 03.08.2019. Rozumiejąc zamysł Autorki należy wskazać, że zapisy dotyczące prowadzenia badań muszą być jednoznaczne, nie budzące żadnych wątpliwości. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na sporadycznie występujące błędy edytorskie, np. podpisy tabel na stronach 20 i 21.

W świetle przedstawionej opinii, wniosków końcowych oraz wątpliwości dotyczących pojedynczych fragmentów rozprawy stwierdzam, że dysertacja Pani mgr Anny Kowalczyk spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim w zakresie dyscypliny *nauki o zarządzaniu i jakości*, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, wobec czego **wnioskuję o przyjęcie przedłożonej rozprawy i dopuszczenie Pani mgr Anny Kowalczyk do publicznej obrony wskazanej dysertacji**.

22.04.2020 r.